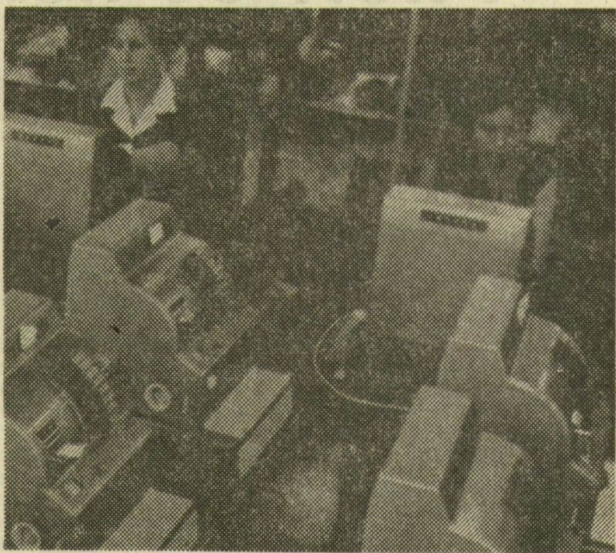

A prágai pártbizottság küldöttsége Budapesten

Szombaton, tegnap a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága meghívására fővárosunkba érkezett a prágai pártbizottság küldöttsége. A küldöttséget Antonin Kapek, a CSKP KB elnökségének tagja, a prágai városi pártbizottság vezető titkára vezeti.

A vendégek a nap folyamán Németh Károlynak, a Politikai Bizottság tagjának, a budapesti pártbizottság első titkárnak és a budapesti pártbizottság vezetőinek társaságában megtekintették a Vadászati Világkiállítást. (MTI)

Pénztárgépek exportja

A budapesti Irodagép és Finommechanikai Vállalat 94 százalékban exportra készíti RATUS A—20 típusú pénztárgépeit. Ezeket a gépeket használják valamennyi KGST-országban, de szállítanak Ausztriába és Finnországba is. Hazai alkalmazás során kiderült, hogy ezeknek a gépeknek alkalmazásával gyorsítani lehet a nagy forgalmú pénztárak munkáját. Még az idén tízezer darabot ad át a gyártó vállalat a megrendelőknek. Képközlő: Csomagolás előtt kipróbálják a pénztárgépeket

Szegeden befejeződött a nőorvosok nagygyűlése

A nőgyógyászat legidősebb kérdései a viták középpontjában

A magyar nőorvosok idén 75 éves társasága a felszabadulás óta két alkalommal tartott nagygyűlést Szegeden. Az első 1949-ben, a másodikat ezen a héten: a háromnapos tanácskozás tegnap, szombaton ünnepélyes záróüléssel fejeződött be. Az ülés után megkértük dr. Szontágh Ferenc egyetemi tanárt, a társaság elnökét, tájékoztassa olvasóinkat a háromnapos tudományos tanácskozás munkájáról.

— A nőorvosok hagyományos nagygyűlései közül — ezt — mondotta a professzor — a most befejeződött volt a legnagyobb, mind a tudományos programot, mind a tudományos programot, mind a résztvevők számát tekintve. Összesen 470 vendége volt a nagygyűlésnek, közöttük 30 külföldi, annak ellenére, hogy ez a nagygyűlés jellegénél fogva nemzetközi.

— A nagygyűlés két szekcióban vitatta meg — négy fő téma köré csoportosítva — a nőgyógyászat legidősebb kérdéseit. Első fő témaként azokról az utolsó tíz évben keletkezett kutatásokról volt szó, amelyek lehetővé tették, hogy az orvos bizonyos kontaktust tarthasson a méhben élő magzattal. Ez egyrészt az információszerzésre, az életkori körülmények figyelemmel kísérésére, másrészt — ha szükséges — a beavatkozásra is alkalmat ad. Ha az orvos valami károsodást észlel vagy valami veszélyt lát a magzat fejlődésében, e kutatások következtében lehetősége van arra, hogy a veszélyt elhárítsa.

— A második téma a szülés befejezését szolgáló műtétek helyzetének revíziójával állt kapcsolatban. Az orvostudomány legújabb

fejlesztése szükségessé tette ezeknek a műtéteknek a revízióját, felülvizsgálatát, s ennek nyomán például a császármetszés, amely nem is olyan régen még úgynevezett „utolsó lehetőség” volt, ma már mint a megelőzés egyik eszköze szerepel az orvosi munkában. S nem ez az egyetlen ilyen műtét, amelynek a helyzete, a szülésben elfoglalt helye lényegesen megváltozott.

— A nagygyűlés harmadik témája azokkal a kutatásokkal foglalkozott, amelyek bizonyos életkori folyamatokat megszüntetnek, illetve előidéznek. Az utóbbi évek egyik legnagyobb eredménye ezeknek a kutatásoknak a kiterjesztése a mindennapos orvosi gyakorlatra. Oriási ennek a jelentősége, például az úgynevezett pete-szolgáltatás kiiktatásában vagy előidézésében.

— Negyedik fő témaként a nagygyűlés a rák távolról sem megoldott, de sokféle megközelítésben egyre inkább megismert gyógyításával foglalkozott. E tekintetben a rosszindulatú daganatok úgynevezett kémiai befolyásolásának lehetőségeit és eredményeit vizsgáltuk. Ezt különösen időszerűvé teszi, hogy az életkor kitolódásával ez a probléma súlyosbodik: az idősebb nők körében a rákbetegség gyakoribb, mint a fiatalabbaknál.

— Ezenkívül szabadon választott előadások sora foglalkozott a legújabb kutatási eredményekkel, s a 470 résztvevőt a tudományos tanácskozások után gazdag társadalmi program várta. Azt tapasztaltuk, hogy minden résztvevő jól érezte magát és Szeged tudományos hírneve ezzel a konferenciával is növekedett.

Vigyázó szemünk a tanuló fiatalokon

Mi sem természetesebb, hogy a szülő vigyázó szemmel kíséri gyermeke útját az iskolában is. Hogyan tanul majd? Képes lesz-e kiemelkedő produkálni valamely tantárgyból? S ami a legfőbb gond: a tanulás befejezése után mi lesz belőle, viszi-e majd valamire az életben? Az állam szintén magától értetődő figyelmet fordít arra, hogy ifjú polgárai milyen pályákra készüljenek, illetve a termelésnek, az irányításnak, a tudományoknak mely ágában lehet rájuk számítani. Politikai szempontból különösen érdekli népi államunkat, hogy a fizikai munkás szülők fiait és lányait milyen arányban jutnak be a magasabb fokú iskolákra, mekkora számukra az érvényesülés lehetősége. A Szeged városi párt-végrehajtóbizottság tegnap ülésén ezekről a kérdésekről tárgyalt, természetesen elsősorban a szegedi fölmérések alapján.

Az iskolai beiratkozások és a pályaválasztás tapasztalatairól szóló jelentés először az általános iskola nyolcadik osztályát 1970—71-ben befejezett tanulókról közöl érdekessé megállapításokat. Végeztek összesen 1400-an, az egy évvel korábbi nyolcadik osztályos létszámmal 250-nel kevesebben. Az általános iskola felsőseinek száma évek óta csökken, s ez a tendencia várhatóan tovább tart. A középiskolák valamelyikében a volt nyolcadikosok 97,2 százaléka tanul tovább, s csupán 39 gyerek indult iskola helyett munkát vállalni. Természetes jelenség, hogy a szakmunkástanulóknak iratkozott fiatalok több mint 80 százalékán fizikai dolgozók a szülei, a középiskolába fölvettek közül azonban csak 57 százalékot tesznek ki azok, akiknek a szülei kétkézi munkából élnek. Mégsem rossz ez az arány, mert az egy évvel korábbi helyzethez képest emelkedésről tanúskodik, különösen a szak-középiskolákban. Nyugtalanító ezzel szemben, hogy a továbbtanulást legsikeresebben segítő szakosított tantervű gimnáziumokban — amelyeknek népszerűségét egyébként a 29 százalékos túljelentkezés bizonyítja — a tavalyi 38 százalék helyett idén alig több mint 35 százalékos a fizikai dolgozók gyermekeinek az aránya.

Mint a párt-végrehajtóbizottság megállapította, néhány aggasztó tünetet külföldi intézkedések ellenére sem sikerült megszüntetni. A gyári munkapadnál vagy a szövetkezeti földön dolgozó szülők nem szívesen küldik gyermekeiket gimnáziumba, annál jobban érdeklődnek a szakközépiskolák és az ipari tanintézetek iránt. A munkás- és parasztcsaládok körében ugyanis elég általános az a szemlélet, hogy a szakközépiskola hasznosabb, mert annak elvégzése után mindjárt megnyílik a kereseti lehetőség. Gyakran még akkor is így gondolkoznak ezek a szülők, amikor gyermekük

az általános iskolában kiváló tanulásról, képességről tett bizonyosságot. Ezzel szemben az értelmiségi szülők inkább úgy gondolkodnak: bármilyen gyenge fölfogású is a gyermek, azt gimnáziumba kell beírni, hogy aztán az egyetem elvégzése után — a családi hagyományokhoz méltóan — ő is értelmiségi pályára lépjen. Kétségtelen tény az is, hogy a kétkézi munkát végző szülők nem tudnak elég hatékony segítséget nyújtani gyermekeik egyre magasabb szintű tanulásához, s bizony ez is elég komoly hátrányt jelent. Ilyen szempontból azt mondhatnánk — fejtették ki a vitában —, hogy szocialista oktatási rendszerünk „egyenlő lehetőséget nyújt egyenlőtlen helyzetben levő, tanulni szándékozó fiatalok részére”.

Érdekes jelenség, hogy a gimnáziumi első osztályok tanulóinak kétharmada lány, ami a jövő értelmiségének lassú feminizálódását jelzi. Megfigyelhető az is, hogy az értelmiség egyre jobban a saját soraiból szerzi az utánpótlást, tehát az osztályok, rétegek közötti áramlás tovább lassul. A pályaválasztás irányítása kétségtelenül tovább javult Szegeden, a fenti kedvezőtlen tendenciáknak mégsem tudta elejét venni. Nem is tudhatta, hiszen ezek a gondok-bajok szemléletbeli problémákkal függnek össze, társadalmi, gazdasági, történelmi gyökerei igen mélyen kötődnek. Nagy baj, hogy kollégiumi férőhelyhiány miatt most is visszautasítottak 350 vidéki jelentkezőt, akik közül 212-nek kétkézi dolgozók a szülei. Túlzás nélkül állíthatjuk: sok olyan Csongrád megyei szülő azért nem írta be gyermekét szegedi középiskolába, mert képtelen fizetni utána a rendkívül drága albérltet, vagy mert nem meri kitenni őt az albérltetben lakással járó problémáknak és veszélyeknek. A megye más helységeiből így is több mint 400 fiút és lányt vettek fel a szegedi középiskolákba, ami alighanem önmagában is elég bizonyíték, milyen égető szükség volna a megyei, járási szervek segítségére egy újabb kollégium építéséhez.

S mi a helyzet a középiskolát befejezett fiatalokkal? Idén tavasszal kis hiján másfél ezren érettségiztek Szegeden, s ennek valamivel több mint a fele jelentkezett továbbtanulásra. Öröndöset, hogy a múlt évhez képest nőtt a munkás-paraszt fiatalok száma, ami részben a szervezett fölkesztés tökéletesedésének köszönhető. A felsőfokú intézmények iránti érdeklődés egyenletlen: a JATE Állam- és Jogtudományi Karának messze kimagasló népszerűségét az 515 százalékos túljelentkezés kétségtelenül bizonyítja, ugyanakkor a természettudományi kar és a tanárképző főiskola néhány szakán üres helyek maradtak, illetve nem tudták ezeket a sikeres vizsgázókból betölteni. Nyilvánvalóan összefügg ez az elhelyezkedési és kereseti lehetőségekkel. Az idén nagy volt a kereslet jogászok, orvosok, felsőfokú technikusok, zenészek iránt, ezért az ilyen diplomások közül többen faláltak állást a pályázati rendszer megkerülésével. Nehezen tudtak azonban elhelyezkedni általában a biológia, földrajz szakos középiskolai tanárok. Az említett szakokon

ez tervszerűtlen túlképzésre vall. A pedagógusként végzetek közül többen állítólag más munkakörben helyezkedtek el, sokan — főzömmel szegediek — nem vállaltak állást. Szép számmal vannak azok is, akik családi és egyéb okok miatt hallani sem akarnak arról, hogy vidékre menjenek tanítani.

Természetesen nem minden középiskolák kopogtatott az egyetem és főiskolák kapuján. A szakközépiskolákban érettségizett 970 tanuló közül 570-en tanult szakmájukban helyezkedtek el. Ipari tanulóknak jelentkezt 56 középiskolai végzettségű fiatal, szakképesítést nem igénylő munkát vállaltak több mint 100-an. Ez előrelépést mutat a múlt évhez viszonyítva, vagyis jelzi, hogy egyre több érettségizett fiatal kétkézi munkával akarja megtalálni boldogulását. Túlzás lenne ebből arra következtetni, hogy az emberek most már kezdek természetesen venni az érettségizett lakost, vagy traktorvezetőt, de mindenestre számolni lehet a közgondolkodás ilyen irányú fejlődésével.

Évek óta vita tárgya, főleg az elutasítottak és hozzátartozóik körében, hogy a főlvételi vizsgákon vajon objektív mércevel mérnek-e. A városi párt-végrehajtóbizottság elé terjesztett jelentés szerint a felsőfokú oktatási intézményekben alapos körültekintéssel, kommunista felelősséggel szervezték meg a vizsgákat. A bizottságokban részt vettek az intézményekben működő pártvezetőségek tagjai és a városi pártbizottság megbízottai is, akik igyekeztek minél pontosabb képet alkotni a jelentkező fölkesztéséről, politikai-erkölcsi beállítottságáról. Az írásbeli tételek iránt — jóllehet központilag állították azokat össze — volt néhány kifogás: az egyik szakon könnyű, a másikon állítólag túl nehéz kérdésekből álltak. Nem véletlenül készült például az általános orvosi karon fizikából igen sok nullás dolgozat. A teszteket mindenütt jónak tartották, a kifogás mindössze annyi, hogy még mindig a lexikális ismereteket igénylik a kelleténél jobban. Általános tapasztalat szerint a főlvetelizők tudása javult, magasabb fokú, mint egy esztendővel ezelőtt.

Megnyugtató, hogy a munkás-paraszt fiatalokkal valamennyi bizottság különös gondnal foglalkozott. Túlzás nélkül állítható — mondják a szemés fiútanúk —, hogy fölkesztésük semmivel sem maradt el a többiekétől, s ebben határozottan az előkészítő tanfolyamok pozitív hatása tükröződik. Sajnálatos, hogy számarányuk ennek ellenére idén is tovább romlott: egy százalékkal gyengébb a tavalyinál, s így csak 43,7 százalékos. Az eddiginél hatékonyabb intézkedésekre van tehát szükség, ha meg akarjuk állítani ezt a folyamatot. Talán hasznos lenne egyszer azt is megvizsgálni, hogy a munkás- és parasztszármazású diplomások közül kinek merre visz az életpályája, hányan maradnak bent az egyetemen, ki tud közülük Szegeden elhelyezkedni stb. Mert van olyan tapasztalat, hogy nekik ez is nehezebben sikerül, mint azoknak, akiknek a szülei jó összeköttetésekkel rendelkeznek.

R. NAGY ISTVÁN

Az óvodai és az általános iskolai napközi otthoni térítési díj megállapítása, a befizetés rendje

Egy évtizeddel ezelőtt miniszteri utasítás szabályozta, hogy mit kell figyelembe venni az óvodákban, és az általános iskolai napközi otthonokban fizetendő térítési díj megállapításánál. Időközben azonban többféle, egymástól eltérő gyakorlat alakult ki, ami meg lehetőséget nyújt a panasz, reklamáció forrásává vált. Ezért arra kértünk választ a Művelődésügyi Minisztérium illetékeseitől: mi számítható be a térítési díj alapjául szolgáló jövedelembe?

Mint elmondották: a korábbi utasítás módosítását a minisztérium egyelőre nem tervezi. Ebből következően változatlanul érvényes az az álláspont, hogy a térítési díj alapjául szolgáló jövedelem megállapításánál a jutalmat, a nyereségreszsedést nem lehet figyelembe venni.

Ami a térítési díj befizetésének rendjét illeti, az ezzel kapcsolatos korábbi gyakorlat ugyancsak változatlanul érvényes. Eszerint a térítési díjat intézményenként meghatározott azonos napon, kéthetenként, de legalább egy hétre előre kell fizetni.

Az intézményt fenntartó szerv dönti el, mi a térítési díj befizetésének legmegfelelőbb és legegyszerűbb módja. Figyelemmel kell lenni továbbá arra is, hogy a munkaidő-csökkenések következtében a szülők jelentős része az intézményt szombaton nem kívánja igénybe venni. Ezért a heti, illetve kétheti befizetéseket őt, illetőleg tíz napra is el kell fogadni. (MTI)

Expressz utak — ősszel

Az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda az ősze is gondoskodott érdekes programokról. Nemcsak a fiatalok, hanem a vállalatok vezetőinek érdeklődésére is számot tarthat a november 7. tisztelőre október 31-én Szovjetunióba induló különvonat, hiszen remek jutalmazási lehetőség egy ilyen út. Október 31. és november 15. között a különvonat hálókocsjai a Budapest—Moszkva—Leningrád utat járják be. Korlátozott számban még mindig elfogadják jelentkezéseket. Az NDK-ban október 18-tól 26-ig tartózkodik majd az a csoport, amelyik Berlin, Erfurt, Potsdam, Weimar és Drezda nevezetességeivel is

merkedik. Mindkét útra OTP-hitelt is lehet igényelni.

A hazai tájak sem maradnak ki az utazási iroda programjából. Szeptember 25—26-án kétnapos kirándulást szervez az Expressz Budapestre, a Vadászati Világkiállítás megtekintésére. Az utat a csoport a fővárosból hajón folytatja a Duna-kanyarban. Aki pedig meg akarja nézni a magyar—bulgár labdarúgó-mérkőzést, autóbusszal mehet a csoport után Verőcére. Az út félig-meddig kísérlet, az iroda kiemelt étkezési normával örvendezteti meg a jelentkezőket.